

อิทธิพลของวันเก็บเกี่ยวต่อการเจริญเติบโต ผลผลิตและองค์ประกอบผลผลิตของชำแดง
Effects of Harvesting Dates on Growth , Yield and Yield Components of *Alpinia* sp.

บทคัดย่อ

การศึกษาอิทธิพลของวันเก็บเกี่ยวต่อการเจริญเติบโต ผลผลิตและองค์ประกอบผลผลิตของชำแดง ได้ปลูกทดลองที่ศูนย์ฝึกนักศึกษาคลองพระยาบันลือ ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่างเดือนมกราคม 2548 ถึงเดือนพฤษภาคม 2549 วางแผนการทดลองแบบ RCB 3 ซ้ำ 3 วันเก็บเกี่ยว คือ ที่ 6, 8, 10, 12 และ 14 เดือน ผลการทดลอง พบว่า ชำทั้งห้าวันเก็บเกี่ยวมีลักษณะการเจริญเติบโตทางลำต้นต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเชิงทางสถิติ โดยที่อายุเก็บเกี่ยวที่ 14 เดือนจะให้ความสูงกอ จำนวนต้นตอกอ จำนวนใบตอกอ และดัชนีพื้นที่ใบสูงสุด เท่ากับ 217.5 เซนติเมตร 74.1 ต้น 558.6 ใบ และ 11.3 ตามลำดับ ในด้านผลผลิต องค์ประกอบผลผลิตและองค์ประกอบทางเคมี พบว่า อายุเก็บเกี่ยว 14 เดือนให้องค์ประกอบผลผลิตโดยรวมดีกว่าวันปลูกอื่นๆ คือมีน้ำหนักเหง้าสดตอกอสูง โดยเฉพาะน้ำหนักเหง้าสดในลำค้ำที่สี่และห้าส่งผลให้ผลผลิตเหง้าสดต่อไร่สูงไปด้วยเฉลี่ย 24.4 ตันต่อไร่ ขณะที่อายุเก็บเกี่ยว 12 เดือนให้ดัชนีเก็บเกี่ยวสูงสุดเฉลี่ย 0.45 และที่อายุเก็บเกี่ยว 10 เดือนให้ร้อยละของน้ำมันหอมระเหยสูงสุด ร้อยละ 0.35 ต่อ 100 กรัม อายุเก็บเกี่ยวที่เพิ่มขึ้น ไม่มีผลทำให้องค์ประกอบทางเคมีเหง้าชำเพิ่มขึ้น องค์ประกอบทางเคมีที่สำคัญ ได้แก่ 1,8- cineol มีอยู่ระหว่างร้อยละ 43.56-48.70